

*Helsingin Kaupunginvaltuuston
kokous tiistaina helmikuun 22 päu-
vänä 1916 k:lo 7 i. p.*

ESITYSLISTA.

N:o 1.

Kysymys väkiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun järjestämisestä kesäkuun 1 päivän 1916 ja kesäkuun 1 päivän 1918 väliseksi myyntikaudeksi (Pain. asiakirj. N:ot 64 ja 68 vuodelta 1915).

Kvsto:

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin muutoin paitsi D) kohdan 6) mom., mihin sanan „helmikuun“ sijaan pantiin sana „maaliskuun“ ja 7) momenttia, joka muutettiin seuraavaksi: „että anniskeluoikeuden haltija on velvollinen tilaamaan kaikki väkiviinatavarat anniskeluosakeyhtiöltä“.

N:o 2.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kirjelmä ynnä monopoliyhtiöitten vakinaisen komitean mietintö vähittäismyyntiliikkeen uudistamisesta.

Selonteko anniskeluyhtiön kirjelmän sisällyksestä on asian N:o 17 kohdalla esityslistassa 8/2 1916.

V. V.

Ehdotetaan, että asia lausunnon saamiseksi lähetettäisiin väkijuoma-asiaain valmisteluvaliokuntaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 3.

Maist:n kirjelmä ynnä Lääninhallituksen lähete Norjan alamaisen, liikeapulaisen Olga Kristina Adolfsénin Suomen kansalaisoikeuden hakemuksen johdosta.

Hakija on syntynyt Suomessa 1891, nauttii kansalaisluottamusta, on oleskellut tässä massa viimeiset kolme vuotta, saanut poliisilta hyvän arvosanan käytöksestään ja ansaitsee kuukaudessa 40 markkaa, paitsi vapaata elantoa.

V. V.:

Kvsto ilmoittanee, ettei hakemusta vastaan ole mitään muistuttamista.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 4.

Yhteisen Raastuvanoikeuden esitys määrärahan myöntämisestä viransijaisen palkkaamiseksi paikkakunnalta poistuneelle oikeusraatimiehelle Johannes Valentin af Frosterukselle.

Sittenkun Yhteinen Raastuvanoikeus oli Kvstolta anonut myönnettäväksi 250 markan kuukausimäärärahaa viransijaisen palkkaamiseksi raatimies af Frosterukselle, joka oli 1914 vuoden alussa poistunut paikkakunnalta, on Rkmri ilmoittanut, että mainitun pyynnön jälkeen on saapunut Kriin osotettu kirjelmä, jossa Raastuvanoikeus, siihen nähden että raatimies af Frosteruksen virkaa täytyy hoidattaa viransijaisella sekä Raastuvanoikeus oli harkinnut olevan viransijaiselle maksettava palkkiota 250 markkaa kuukaudessa, mutta vuosirahasäännössä ei ollut tähän tarkoitukseen käytettävää määrärahaa, pyytänyt Rkmria kaupunginkassassa olevasta raatimies af Frosteruksen palkasta hänen virkaansa hoitavalle varatuomari George Winckelmannille osottamaan maksettavaksi vastamainitun rahamäärän tammikuun 1 päivästä kuluvaan vuotta toistaiseksi.

Lisäksi huomauttaa Rkmri että, siitä lähtien kun raatimies af Frosterus 1914 vuoden alussa poistui paikkakunnalta, on hänen sääntönäinen palkkansa pidätetty kaupunginkassassa, joten ei kuluvan vuoden budjettiinkaan af Frosteruksen virkaa varten merkitystä 4,000 markan määrärahasta mitään makseta, lukuun ottamatta sitä 120 markan vuotuista eläkemaksua, mikä asiasta voimassa olevain asetusten mukaan edelleen menee sivilivirkakunnan leskien- ja orpoinkassaan. Raatimies af Frosteruksen viran tultua lopullisesti avonaiseksi on sitä vastoin koko hänen palkkansa vakanssisäästönä menevä mainittuun kassaan, kunnes virka jälleen vakinaisesti täytetään. Kun af Frosteruksen virkaa varten on määräraha budjetissa ja tämä määräraha ainakin toistaiseksi riittää viransijaisen palkkaamiseen, on Rkmrin mielestä tämä palkkauskysymys paraiten järjestettävissä Yhteisen Raastuvanoikeuden ehdottamalla tavalla, minkätähden Rkmri on esittänyt Kvston päätettäväksi, että kuluvan vuoden budjetissa raatimies af Frosteruksen pitämää nuorempaa oikeusraatimiehenvirkaa varten olevasta 4,000 markan määrärahasta 250 markkaa kuukaudessa, viime tammikuun 1 päivästä lukien, toistaiseksi osotetaan mainittua virkaa hoitavan sijaisen palkkaamiseen.

V. V.:

Rkmrin ehdotusta puoltaen esittää Valiokunta, että Kvsto, koska se seikka että puheena olevaa oikeusraatimiehenvirkaa ei nyt täytetä vakinaisesti koskee kaupungin oikeutta, päättäisi Keisarillisessa Turun Hovioikeudessa vaatia, että raatimies af Frosterus, joka R. L. 40 luvun 21 §:n säännöksen johdosta virastaan poistumalla on sen menettänyt, erotettaisiin siitä.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin panemalla sanan „vaatia“ sijaan sana „anoa“.

N:o 5.

Rkmrin esitys ohjeiden vahvistamisesta tulenvaaran vähentämiseksi kaupungin vuokralle antamilla varastopaikoilla (Pain. asiakirj. N:o 8 vuodelta 1916).

V. V.:

Rkmrin ehdotusta puolletaan hyväksyttäväksi selventämällä 1 §:n kolmas kappale seuraavaksi: *„Rakennusta älköön varastopaikalle tehtäkö, ellei Rahatoimikamarin lupaa siihen ole hankittu“.*

Kvsto:

Rkmrin ehdotus hyväksyttiin V. V:n ehdottamin muutoksin.

N:o 6.

Rkmrin esitys luvan saamisesta Hietaniemenkadun työväenasuntojen polttoainemäärärahan ylittämiseen.

Kirjelmässä 26/1:ltä 1916 on kunnan työväenasuntojen hallintojaosto ilmoittanut, että 1915 vuoden menosäännössä 3 P. L. XI 3 kohdalla Hietaniemenkadun työväenasuntojen polttoaineita varten oleva 2,000 markan erä on ylitetty Smkalla 1,003: 45, ja anonut tarpeellista toimenpidettä Kvston hyväksymisen hankkimiseksi tälle toimenpiteelle. Selittääkseen miksi esitystä lisämäärärahan myöntämisestä tarkoitukseen ei ole aikaisemmin tehty, mainitsee jaosto, että työväenasuntojen isännöitsijä oli jo lokakuun alussa ilmoittanut, että mainittu määräraha osottautuisi riittämättömäksi, koska siitä jo aikaisemmin oli maksettu Smk 1,476: 80 ja halkojen hinta oli tuntuvasti kohonnut, mutta että silloin vielä oli mahdollonta ilmoittaa tarvittavan lisäyksen määrää. Tämän johdosta oli jaosto käskenyt isännöitsijän aikanansa kaupungin halkokomitealta hankittavien tietojen pohjalla antaa tarpeelliset tiedot mainitun lisämäärärahan hankkimiseksi. Tietoja kulutettujen halkojen hinnasta ei kuitenkaan saatu ennenkuin halkokomitean kunnan työväenasunnoille antamasta, 3/1 1916 päivätystä ja Smkaan 1,526: 65 päättyvästä laskusta, joten jaosto ei saanut viime vuonna tilaisuutta tehdä esitystä lisämäärärahan myöntämisestä.

Ilmoittaen että Rkonttori jo on maksanut edellä mainitun Smkan 1,526: 65 suuruisen laskun ja voinut 1915 vuoden tilinpäätöstä laatiessaan ottaa huomioon tästä johtuneen lisämenon, on Rkmri jaoston esittämällä syillä katsonut olevan puoltaminen nyt tehtyä esitystä ja sentähden ehdottanut, että Kvsto päättäisi hyväksyä kunnan työväenasuntojen

hallintojaoston toimenpiteen Smkalla 1,003: 45 ylittää 1915 vuoden menosäännössä Hieta-niemenkadun työväenasuntojen varten olevan polttoainemäärärahan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 7.

Rkmrin esitys kunnan asetuskokoelman julkaisemista varten olevan määrärahan ylittämistä.

Rkmri huomauttaa, että 1915 vuoden menosääntöön oli merkitty 800 markkaa kunnan asetuskokoelman julkaisemisesta olevia kustannuksia varten, mikä määräraha oli laskettu siten, että painatuskuluihin tarvittaisiin 500 markkaa ja toimituspalkkiota maksettaisiin 300 markkaa. Vuonna 1915 olivat painatuskulut kuitenkin nousseet lähes 800 markkaan. Tähän nähden ja kun sovittu toimituspalkkio vuodelta 1915 tietenkin olisi maksettava, on Rkmri, ilmoittaen että puheena oleva määräraha on kuluvan vuoden menosäännössä korotettu 1,200 markkaan, esittänyt Kvston päätettäväksi, että 1915 vuoden menosäännössä olevan, kunnan asetuskokoelman julkaisemisesta johtuvan menoerän saisi ylittää 300 markalla.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 8.

Rkmrin ilmoitus tarverahainsa määrärahan ylittämisestä.

Rkmri mainitsee, että sen tarverahain määräraha, joka 1915 vuoden menosäännössä oli 15,000 markkaa, tosin on useana vuonna osottautunut liian niukaksi, mutta ettei Kri kuitenkaan budjettiehdotusta laatiessaan ole tahtonut sitä ehdottaa korotettavaksi, koska on toivonut voivansa tarpeellista säästäväisyyttä noudattamalla tulla toimeen. Nytemmin on kuitenkin, sittenkun kaikki tilit kannetuista etumaksuista oli annettu ja Rkonttori oli päättänyt tämän tilin viime vuodelta, käynyt selville, että määräraha on tuntuvasti ylitetty ja että menoja on kaikkiaan ollut Smk 21,973: 50. Lähemmin valaistakseen tätä asianlaitaa on Rkmri laatinut seuraavan taulun:

Palkkauksia	4,200: —
Painatus- ja nitomiskuluja	2,242: 95
Ilmoituskuluja	3,004: 11
Käännöskuluja	3,060: 25
Oikeudenkäynti- ja lainhakukuluja y. m. ¹⁾	4,472: 14
Maanmittaus-, pakkolunastus- ja katselmuskuluja	1,086: 90
Kanslia- ja kirjoitustarvikkeet	835: 23
Siivoaminen	1,277: —
Kaasu	654: 89
Postirahat	315: 23
Kirjallisuus, valiokuntatyön kulut, lennätinmaksut ja seka- laista	824: 80
	Smk 21,973: 50

Eri menoeriin nähden on Rkmri huomauttanut, että palkkauserästä on maksettu pöytäkirjurille 2,400 markkaa vuodessa palkkioksi laskujen, vuokramaksujen, erääntyneiden vuotuismaksujen y. m. s. perimisestä. Hänen toimestaan oli vuonna 1915 kansliaan kertynyt 135,000 markkaa kaikkiaan 444 henkilöltä, joita Rkonttorin rahastajat eivät olleet saaneet mielisuosioilla maksujaan suorittamaan. Kansliatyö oli lisäksi vaatinut asettamaan ylimääräisen kanslistin 1,200 markan vuosipalkalla, jota toistaiseksi tilapäistä virkaa ei ollut katsottu olevan paneminen vakinaiseen menosääntöön. Niinikään oli vahtimestarin-apulaisen palkkaukseen käytetty 600 markkaa, joka toimi on kuluvana vuonna pantu vakinaiseen menosääntöön. — Ilmoituskuluihin nähden on Rkmri huomauttanut, että voimassa olevain lainakontrahtien mukaan kaupunki on velvollinen ilmoittamaan obligatsioonien arpomisesta erinäisissä ulkomaisissa lehdissä, joiden ilmoitushinnat ovat tälläkalaisiin verraten luonnottoman korkeat. — Rkmrin painettujen mietintöjen kääntämisen kävisi tosin toimittaminen Krin kansliassa, mutta se veisi asianomaisilta sihteeriltä niin paljon aikaa, että syyllä täytyy epäillä, olisiko sellainen menettely kaupungille eduksi. — Oikeudenkäynti- ja lainhakukulut olivat nousseet melko suureen summaan, osin sen johdosta että taksoitusvalitusten luku sekä siitä johtuva kuvernöörin- ja senaatinpäättöksen lunastus oli vuosi vuodelta lisääntynyt, osin taas sen johdosta että suorittamattomien maksujen, vuokra- ja vuotuismaksujen lopullinen periminen oikeudellista tietä aiheutti melko suuria kuluja. — Muihin tileihin nähden ei lähempi selonteko liene tarpeellinen.

Rkmri ei ollut aikaisemmin voinut tehdä puheena olevasta asianlaidasta ilmoitusta hankkiakseen tarpeellista lisämäärärahaa. Voidakseen kuitenkin vastedes välttää tällaista ilmoituksen myöhästymistä on Kri käskenyt asiamiehen ja notaarin kuukausittain Rkonttorille tilittää kantamansa ennakkomaksut sekä Konttorin kuukausittain antaa raportin Krin tarverahoja ja arvaamattomia tarpeita varten olevain määrärahaain käyttämisestä. Siten voisi Rkmri kuukausi kuukaudelta valvoa, ettei sen määrärahoja ylitetä tai, jos niin näyttäisi käyvän, ajoissa anoa lisämäärärahaa. Rkmri esittää Kvston päätettäväksi, että Krin 1915 vuoden tarverahain määrärahan ylityssumma Smk 6,973: 50 on pantava maksettavaksi mainitun vuoden säästöstä.

¹⁾ Nickbyn palstatilain lainhuudatusta varten tarpeellisten asiakirjain lunastus.

V. V.:

Rkmrin ehdotusta puolletaan huomauttaen, että kaupungin saamisten periminen, josta työstä erikoinen korvaus on annettu pöytäkirjurille, on Rkmrin kanslialle 16/12 1913 vahvistetun johtosäännön mukaan katsottava Krin asiamiehen tehtäväksi.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 9.

Rkmrin esitys Fredriksperinkadun varrella korttelissa N:o 376 olevan tontin N:o 58 rakennusajan pitentämisestä.

Rkmri mainitsee, että Fredriksperinkadun varrella korttelissa N:o 376 olevan asunto-tontin N:o 58 nykyinen omistaja Osakeyhtiö Fredriksberginkatu 58 on Krille ilmoittanut, ettei yhtiö nykyolojen johdosta ole voinut tonttia rakennuttaa, vaikka aikomus oli kesällä 1915, kohta sen jälkeen kun yhtiö sai tontin haltuunsa, alottaa rakennustyö, minkätähden yhtiö, ilmoittaen että mainitun tontin rakennusaika menee umpeen kuluvan helmikuun keskivaiheilla, on anonut sitä pitennettäväksi kahdella vuodella, jonka ajan kuluessa yhtiö toivoo säännöllisten olojen jälleen palautuvan.

Ilmoittaen että Rkmri on puheena olevan tontin myynyt huutokaupalla 31/3 1910, minkä jälkeen kauppakirja oli laadittu seuraavan huhtikuun 6 päivänä, sekä että rakennusaika siis on päättynyt 6/4 1915, on Kri, siihen nähden että on epätietoista, milloin nykyolot muuttuvat, katsonut olevan syytä myöntyä anomukseen ja sentähden esittänyt, että Kvsto päättäisi pitentää Fredriksperinkadun varrella korttelissa N:o 376 olevan asuntotontin N:o 58 rakennusajan maaliskuun 1 päivään 1918.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 10.

Valmistavan poika-ammattikoulun johtokunnan ilmoitus puheenjohtajan valitsemisesta.

Johtokunta ilmoittaa valinneensa puheenjohtajakseen insinööri J. Reuterin.

V. V.:

Merkittäneen tiedoksi saaduksi.

Kvsto:

Merkittiin.

N:o 11.

Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan ilmoitus Koulutoimen Ylihallituksen kierto-kirjeen johdosta, joka koskee virallisten julkaisujen maksutonta jakamista kuntain pääkirjastoille.

Sittenkun Koulutoimen Ylihallitus oli kiertokirjelmässä maamme kansakoulutarkastajain tiedoksi ja asianomaisten kunnallishallitusten tietoon saatettavaksi lähettänyt K. Senaatin ^{10/11} 1914 tekemän päätöksen virallisten julkaisujen maksuttomasta jakamisesta kaupunki- ja maalaiskuntain pääkirjastoille sekä samalla kehottanut kansakoulutarkastajia toimimaan tuollaisten kirjastojen perustamisen ja voimassapidon hyväksi ja antanut lähempiä tietoja kirjastojen tarkastuksesta ynnä vuosikertomuksen kaavakkeen, on kaupunki ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastaja yksissä neuvoin suomenkielisten kansakoulujen tarkastajan kanssa Kvstolle lähettänyt puheena olevat asiakirjat.

Kaupungin kirjaston Hallitus, jonka lausunto asiasta on hankittu, on ilmoittanut, että Hallitus jo aikaisemmin oli saanut tiedokseen K. Senaatin edellä mainitun päätöksen ja ^{18/12} 1915 päättänyt silloisissa oloissa olla käyttämättä hyväkseen tarjousta maksuttomain virallisten julkaisujen saamisesta. Pääkirjaston huonetila ei sallisikaan sanottavan laajasti koota virallisia julkaisuja, joita yleisö vain sangen vähän kyselee ja joita muutoin on saatavina yliopiston kirjastossa. Tärkeimmät tuollaiset julkaisut oli kuitenkin ostettu kaupungin kirjastoon, ja tästä oli ollut menoja ainoastaan satakunta markkaa.

Edellä mainituksa K. Senaatin päätöksessä sanotaan m. m., että kuntain pääkirjastot voivat pyynnöstä saada: asetuskokoelman ja kokoelman Suomea koskevia, yleisvaltakunnallista merkitystä olevia lakeja ja asetuksia, viralliset lehdet, tilastollisen vuosikirjan, Maanviljelyshallituksen vuosikertomuksen ja tiedonannot, Teollisuushallituksen tiedonannot Geologisen toimiston julkaisut, työtilastolliset aikakauslehdet y. m. Virallisia julkaisuja maksutta vastaanottava kirjasto on Koulutoimen Ylihallituksen ja kansakoulujen piiritarkastajain tarkastuksen alainen sekä velvollinen vuosittain antamaan kertomuksen toiminnastaan. Kaikkien vuosikertomusten pohjalta laatii Ylihallitus yleisen kertomuksen, joka lähetetään K. Senaatin Kirkollisasiain-toimituskuntaan.

V. V.:

Valiokunta ehdottaa, että Kvsto, hyväksyen kaupungin kirjaston Hallituksen asiasta tekemän päätöksen, päättää, että asia ei aiheuta toimenpidettä Vston puolelta.

Kvsto:

Ei aiheuttanut toimenpidettä.

N:o 12.

Terveystoimikunnan esitys Kivelän sairaalan vaatteidenpesumäärärahan ylittämistä.

Terveystoimikunta ilmoittaa, että 1915 vuoden menosäännössä Kivelän sairaalan vaatteidenpesua varten oleva 15,000 markan määräraha, joka oli laskettu 20 pennin mukaan kilolta, on ylitetty Smkalla 2,792:25 ja että syynä tähän oli ollut se, että Vaivashoitohallitus Kvston ^{14/12} 1915 tekemän päätöksen mukaan oli oikeutettu kun-

nalliskodissa toimitetusta sairaalan vaatteiden pesusta lukemaan $\frac{1}{11}$:stä 1915 lähtien korvausta 25 penniä kilolta.

Tähän nähden ja kun puheena olevaa sairaalan määrärahaa ei korotettu samalla kun hintaa nostettiin, on Rkmrin mielestä luonnollista, että määräraha osottautui riittämättömäksi, ja esittää Kvston päätettäväksi, että 1915 vuoden menosäännössä Kivelän sairaalan vaatteidenpesua varten olevan määrärahan saa ylittää Smkalla 2,792: 25.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 13.

Terveystenhoitolautakunnan ehdotus Eiran sairaalassa olevalle silmäpoliklinikalle myönnetyn apurahan nauttimisehdoiksi.

Samalla kun Kvsto ^{29/12} 1915 käsitellessään 1916 vuoden budjettia pani siihen 7,500 markkaa Eiran sairaalassa olevan poliklinikan apurahaksi, josta 2,000 markkaa luettiin varattomain potilaiden puolesta suoritettaviksi päivämaksuiksi, käski Vsto Terveystenhoitolautakunnan esittää ne ehdot, mitkä olisi vahvistettava mainitun määrärahan nauttimiseen nähden. Tätä tehtävää täyttääkseen esittää Terveystenhoitolautakunta, että Kvsto vahvistaisi seuraavat määräykset:

- 1) Poliklinikkaan on asetettava Terveystenhoitolautakunnan hyväksymä assistentti.
- 2) Poliklinikkaa on kaikkina arkipäivinä vuoden umpeen pidettävä avoinna vähintään tunti päivässä Terveystenhoitolautakunnan hyväksyminä aikoina.
- 3) Poliklinikan varsinaisen johtajan ollessa lomalla on toinen Terveystenhoitolautakunnan hyväksymä johtaja asetettava.
- 4) Poliklinikan johtajan tulee vuosittain ennen helmikuun loppua Terveystenhoitolautakunnalle antaa kertomus edelliseltä vuodelta, ja on tähän kertomukseen kuuluvat taulut laadittava niiden kaavakkeiden mukaisesti, joita kaupungin Tilastokonttori sitä varten antaa poliklinikan käytettäväksi.
- 5) Poliklinikalle myönnetty vuosimääräraha maksetaan edeltäpäin vuosineljänneksittäin Terveystenhoitolautakunnan tilauksesta.
- 6) Määräraha sairasmaksujen suorittamiseksi niiden varattomain potilaiden puolesta, joilla on kotipaikkaoikeus tässä kaupungissa, maksetaan niinkään neljännesvuosittain, ja on niistä tehtävä tili ennen seuraavan vuoden tammikuun loppua.

V. V.:

Ilmoittaen, että varattomain potilasten puolesta suoritettavat päivämaksut luetaan Eiran sairaalan yleisessä salissa olevasta paikasta suoritettavan maksun mukaan, puoltaa valiokunta Terveystenhoitolautakunnan ehdotusta.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 14.

Jatkokäsittelyyn 29/12:stä 1914: Budjettivaliokunnan esitys toimi- ja lautakuntain vuosikertomusten painattamisesta.

1915 vuoden budjettia käsitellessään päätti Kvsto hankkia Tilastokonttorilta lausunnon lähempine ehdotuksineen Budjettivaliokunnan ehdotuksesta että kunnalliskertomuksiin ei enää painatettaisi erinäisten kunnan viranomaisten antamia, jo painatettuja vuosikertomuksia ja että asianomaisten, painettuja kertomuksia antavain hallitusten ja lautakuntain tulisi yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi painattaa nämä samaan kokoon kuin kunnalliskertomus. Asiasta antamassaan lausunnossa on Tilastokonttori esittämillään syillä ehdottanut Kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kunnalliskertomuksiin ei enää painateta kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen, vesijohtolaitoksen, kaasutehtaan eikä sähkölaitoksen antamia vuosikertomuksia;

että painettuja vuosikertomuksia antavain kunnan terveyden- ja sairaanhoitoviranomaisten tulee ne painattaa samassa kirjapainossa, samaan kokoon ja samoilla kirjasinlajeilla kuin Helsingin kaupungin tilastosarja; sekä

että muiden vuosikertomuksia antavain kunnan viranomaisten tulee painattaa ne samassa kirjapainossa ja samoilla kirjasinlajeilla kuin kunnalliskertomuskin.

Rmkri esittää, että asia lähetettäisiin valmisteltavaksi Kvston 25/1 1916 kaupungin painatustöiden järjestämistä varten asettamaan komiteaan.

V. V.:

Rkmin ehdotusta puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 15.

Kaupungin teknillisten laitosten ja kaupungin yleisten töiden Hallituksen selonteot Puistokadun talossa N:o 7 a ja Raatimieskadun talossa N:o 2 b sattuneiden kaasumyrkytysten syistä.

Niiden kuoleman tuottaneiden tarpaturmain johdosta, joita marraskuussa 1915 ja tammikuussa 1915 on sattunut edellä mainituissa taloissa ja jotka johtuivat kaasujohtoputken särkymisestä, ovat teknillisten laitosten ja kaupungin yleisten töiden hallitukset Kvstolle antaneet selonteon näiden tapaturmain syistä sekä siitä mitä hallitusten puolelta sen johdosta on tehty.

Kaupungin teknillisten laitosten Hallitus esittää pääasiassa seuraavaa:

että kaasutehdas oli mikäli mahdollista turvataksaan kaupungin asukkaita talvisaikaisten kaasuvuotojen tuottamilta vaaroilta ja eritoten katsoen nykyään valmistetun puukaasun sisältämään runsaaseen hiilimonoksiidin määrään, kesällä ja syksyllä 1915 tutkituttanut koko kaupungin kaasujohtoverkon, jolloin melko lukuisia kaasuvuotoja huomattiin ja korjattiin, mutta ettei siten tietenkään ollut voitu estää kaasuvuotoja syntymästä talvisaikaan, koska lämmönvaihtelut kovan pakkasen vallitessa aina aikaansaavat liikettä johtoputkissa, jolloin voi syntyä vuotoja liitoksissa ja putken halkeamia;

että Puistokatuun lasketussa kaasujohdossa syntynyt vika epäilemättä johtui siellä syysmyöhällä erittäin epäsuotuisain sääsuhteiden vallitessa toimitetusta viemärijohdon uudistuksesta, koska toimitetussa tutkimuksessa on havaittu, että kaasuputki, joka ennen kadun jälleen täyttämistä oli virheetön, oli yhdestä kohdasta katkennut ylhäältä tulevan paineen johdosta;

että tapaturman tapahduttua Puistokadun talossa N:o 7 a koko viemäritöiden kosketama kaasujohto oli tutkittu, mutta ettei silloin ollut voitu vuotoja huomata;

että kaasutehtaan toimesta oli päivää ennen jälkimäistä, Raatimieskadun talossa N:o 2 b tapahtunutta tapaturmaa, sen johdosta että kaasunhajua oli ilmoitettu huomatu saman kadun talon N:o 5 kellarissa, kaasunhaju poistettu heti tuulluuttamalla tämä kellari;

että naapuritalotkin oli tutkittu ja, vaikkei kaasunhajua ollut huomattu, yöksi kuitenkin oli asetettu vartijat viimeksi mainittuun ja viereisiin taloihin, minkä ohessa oloja oli seuraavana aamuna tarkastettu huomaamatta muuta kuin heikkoa kaasunhajua Puistokadun talon N:o 5 kellarissa;

että, sittenkun viimeksi mainitusta tapaturmasta oli ilmoitus tehty, tutkittaessa oli todettu, että samanlaatuisen putkenkatkeaman kuin aikaisemmin oli luultavasti aikaansaanut voimakas maanpaine maahan tunkeutuneen pakkasen johdosta, minkä katkeamisen tapahduttua kaasu nähtävästi oli pitkin sähkölaitoksen kaapelihautaa tunkeutunut lattian alitse siihen huoneeseen, jossa tapaturma sattui ja jonka alla ei ollut kellaria;

että toimitetuista tutkimuksista huolimatta ei ole voitu uusia vuotoja löytää, mutta että sitä vastoin Puistokadulta Raatimieskadulle menevä haarajohto ei nojannut alla olevaan maahan;

että kaasutehdas torjuakseen vastaisia onnettomuuksia on järjestänyt säännöllisen vartioimisen Puistokadun talojen kellareihin sekä kehottanut saman kadun talon N:o 7 a ja Raatimieskadun talon N:o 2 b vuokralaisia ainakin yöksi etsimään toisen asunnon ja sitoutunut korvaamaan tästä johtuvat kulut; sekä

että Hallitus, joka puolestaan on havainnut, että kaasutehtaan syyksi ei käy lukeminen laiminlyöntiä, joka olisi osaltaan vaikuttanut puheena olevain tapaturmain syntymiseen, on käskenyt kaasutehtaan katkaista Puistokadun talon N:o 7 ja Raatimieskadun välillä olevan kaasujohdon, kunnes lämpimämmän vuoden ajan tultua johto voidaan panna kuntoon.

Kaupungin yleisten töiden Hallituksen selonteosta käy selville seuraavaa:

että, sittenkun lokakuun keskivaiheilla 1915 oli ryhdytty laskemaan toista viemärijohtoa Puistokadun alle Raatimieskadun kulmauksesta Merisatamaan, mikä työ oli ollut välttämätön Puistokadun taloissa N:oissa 7 b ja 9 olevain alempana sijaitsevien huoneiden vapauttamiseksi tulvasta, oli työtä alussa kiirehditty, jotta se valmistuisi ennen talven tuloa;

että noin 1.20 m maanpinnan alla oleva kaasuputki jäi osittain koskematta viemäri-työssä, jota vastoin se toisin paikoin kokonaan paljastui ja työn jatkuessa osittain poistettiin, mistä kaasutehtaalte ilmoitettiin, jotta se ryhtyisi toimiin putken suojelemiseksi;

että työn jatkuessa kovia pakkasia, jopa 14.3 astetta, vaihtelevin suojasäin ja runsain sademäärin oli vallinnut, mikä seikka oli haitallisesti vaikuttanut työhön ja pakottanut Rakennuskonttorin kahdesti keskeyttämään sen:

että kanavahautaa täytettäessä oli noudatettu erikoista huolellisuutta painumisen välttämiseksi ja sentähden hauta vähitellen täytetty kerroksittain, jotka oli sullottu ennen täyttämisen jatkamista, ja lähinnä viemäri- ja kaasuputkia sekä sähkökaapeleja oleva maa oli ollut jäätymätöntä ja kuohkeata, jota vastoin muu osa täytemaata oli ollut osittain jäätynyttä;

että kaasutehtaan oma väki oli ollut apuna täyttämässä hautaa lähinnä putkia ja varustanut nämä ylimääräisillä alusilla;

että, sittenkun hauta oli täytetty, katupinnan rikottu osa oli peitetty ohuella sepelikivikerroksella, minkä jälkeen katu sen saattamiseksi liikennekuntoon oli jyrätty kaupungin keveämmällä höyryjyrällä, joka ei ole mainittavasti raskaampi isonlaista kuorma-automobiiliä;

että varsin luultavasti ensimmäisen putkenkatkeaman aikaansai jyrääminen ja niin ollen se seikka, että kanavan seinät olivat työaikana vallinneen kovan pakkasen johdosta jäätyneet eivätkä jyrätessä antaneet perään samassa määrin kuin täytetty hauta, minkä lisäksi on huomattava, että katkennut putki, jonka sijaan jälkeinpäin oli pantu takorautainen putki, oli ollut valuraudasta ja vanha;

että toisen putkenkatkeaman sitä vastoin ei voi olettaa välittömästi johtuneen höyryjyrän paineesta, osin koska murtumaa ei ole voitu löytää ensimmäisen tapaturman jälkeen paikalla toimitetussa johdon tutkimuksessa, osin syystä että täytteen oli havaittu 80 sm syvältä kovasti jäätyneen kanavanseiniin ja siis muodostaneen sinänsä kantavan rakenteen, mihin nähden täytyy olettaa, että tavattoman kova pakkasen, jonka vaikutus kai-vettuun ja tavallista enemmän jäähtyneeseen maahan täällä on ollut suurempi kuin muualla, on aikaansaanut kovia jännityksiä putkessa, niin että se on katkennut, jommoista oletusta vahvistaa sekin seikka, että tuollaisia putkenkatkeamia on tavattu useissa osissa kaupunkia, vaikkei siellä ole kaivuutöitä toimeenpantu; sekä

että aikaa, jolloin puheena olevat työt teetettiin, ei säännöllisissä oloissa käy pitäminen liian myöhäisenä, koska samallaisia töitä vuonna 1914 teetettiin myöhemmin eikä pakkasen vaikutuksesta syntynyt mainittavia painumisia.

V. V.:

Valiokunta ei havaitse olevan aihetta ehdottaa erikoista toimenpidettä Kvston puolelta.

Kvsto:

Ei aiheuttanut toimenpidettä.

N:o 16.

Holhouslautakunnan kertomus toiminnastaan vuonna 1915.

V. V.:

Kertomus pantaneen pöydälle ensi kokoukseen.

Kvsto:

Pantiin pöydälle.

N:o 17.

Rkmrin ehdotus Topeliuskadun varrelle neljännentoista kaupunginosan pohjoisosaan teetetäväksi uudeksi kansakoulutaloksi (Pain. asiakirj. N:o 10 vuodelta 1916).

V. V.:

Rkmrin ehdotusta puolletaan.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 18.

Kvston diariin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1915 ratkaisematta olevain asiain luettelo (Pain. asiakirj. N:o 1 vuodelta 1916).

V. V.:

Asia pantaneen pöydälle ensi kokoukseen.

Kvsto:

Pantiin pöydälle.

N:o 19.

V. V:n ehdotus Pörssikomitean uudeksi jäseneksi.

Sittenkun Kvsto kokouksessaan $\frac{8}{2}$ 1916 oli antanut V. V:n toimeksi ehdottaa uuden jäsenen Pörssikomiteaan herra Stenrothin sijaan, joka oli vapautettu tehtävästä, pyytää valiokunta jäseneksi ehdottaa herra Paasikiven.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 20.

Herra V. von Wrightin esitysehdotus työväenopetuslaitosten keskuslautakunnan asettamisesta.

Kvsto:

V. V. sai toimekseen ehdottaa, miten asia olisi valmisteltava.